

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se

Remiss om delbetänkande Vissa förändringar i jaktlagstiftningen SOU 2025:32 [LI2025/00742]

Er beteckning: LI2025/00742

Sammanfattning

Länsstyrelsen tillstyrker flera delar av utredningens förslag, men avstyrker från förslaget om enklare skyddsjakt efter klövvilt i dess nuvarande utformning med tillhörande motivtexter samt förslaget om finansieringsmodell för flerartsförvaltning av klövvilt.

Nedan följer Länsstyrelsens synpunkter under respektive avsnitt.

Avsnitt 4.2, Kriterier för skyddsjakt på klövvilt och vissa andra arter

Länsstyrelsen avstyrker förslaget i dess nuvarande utformning.

Det är i grunden positivt att markägare kan få bättre möjligheter att bedriva skyddsjakt och snabbt agera mot viltskador. Samtidigt är det svårt att överblicka vilka konsekvenser en sänkt tröskel för skyddsjakt kan få för viltförvaltningens långsiktiga stabilitet och för myndigheternas arbetsbörda. Därför är det viktigt att skyddsjakt används med omsorg och bara tillåts när andra förebyggande åtgärder har prövats och visat sig otillräckliga.

Det nu liggande förslaget riskerar bli omfattande och till viss del även ersätta den ordinarie förvaltningen. Klövviltsförvaltningen är idag uppbyggd kring att ta hänsyn till de skador klövviltet kan orsaka och mål sätts i samverkan mellan markägare och jakträttshavare. Om enskilda aktörer inom befintliga jaktområden ansöker om skyddsjakt, som med föreslagen lydelse och bakomliggande motivtexter kan bli omfattande både avseende antal individer och arter, kan hela samverkansstrukturen påverkas negativt. Det blir också svårare att bedriva en adaptiv och ekosystembaserad

klövviltförvaltning under sådana premisser. Länsstyrelsernas arbetsbörda riskerar också att öka med det liggande förslaget.

Skyddsjakt är ett trubbigt verktyg i vandringsområden för älg och områden där klövvilt ansamlas under vinterperioden, särskilt i snörika områden. I dessa områden kan ansamlas klövvilt som motsvarar ett helt älg- eller kronhjortsskötselområdes totala avskjutning på några hektar under en längre period. För att skyddsjakt i dessa fall ska kunna hantera risken för skada räcker det inte med skyddsjakt efter ett fåtal djur. Skador som anses för stora riskerar uppstå redan vid ett fåtal individer klövvilt. I dessa fall kan inte skyddsjakt enskilt lösa de skador som en enskild fastighetsägare eller jakträttshavare kan få. Vidare är det svårt att veta vilka älgar som fälls under vandringsperioden och därmed svårt att veta vilka jaktområden som ska räkna in vinterns skyddsjakt i sina skötselplaner. Lagstiftaren bör överväga andra sätt att kompensera drabbade – exempelvis att utöka viltskadeanslaget att omfatta koncentrationsområden för älg och kronhjort som orsakar skador i skogs- och lantbruket.

Det nu liggande förslaget är, enligt länsstyrelsens mening, inte tillräckligt utrett och lagstiftarens intentioner i motivtexterna är otydliga. Det saknas bland annat beskrivningar av olika situationer och scenarion vilket riskerar leda till att Länsstyrelsens bedömning av det enskilda ärendet försvåras och att liknande situationer bedöms helt olika mellan olika länsstyrelser. Definitionen ”för att förhindra skada” är alltför vid i nuvarande förslag. Det behöver definieras om det avser skada för den enskilde eller skada generellt samt exemplifiering av vilka situationer lagstiftaren avser med skada.

Med föreslagna bestämmelser får Länsstyrelsen mindre möjligheter att ställa motkrav till den sökande i form av exempelvis förebyggande insatser och att pröva andra lämpliga lösningar. Med nuvarande förslag saknas också incitament och motivation att utveckla metoder för att samexistera med viltet.

Avsnitt 4.3, Bilaga 5 till jaktförordningen om förbjudna jaktmedel och jaktmetoder

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget.

Avsnitt 4.4, Förvaltningsmärkning av varg

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget.

Länsstyrelsen ser dock ett stort behov av vägledning gällande implementering av möjligheten att förvaltningsmärka varg. Det behöver också klargöras vilka som ansvarar för märkningen och hur utförande samt övervakning ska finansieras.

Avsnitt 4.5, Att söka efter, spåra och förfölja vilt för avlivning av djurskyddsskäl

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget.

Avsnitt 4.6, Anmälningsskyldighet i fråga om jaktresultat m.m.

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget. Dock delar inte Länsstyrelsen bedömningen att kravet innebär mindre arbete för den enskilde jägaren, allmänheten och myndigheter.

Avsnitt 4.7, Listan över statens vilt

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget.

Avsnitt 4.8, Skyddsjakt på enskilds initiativ enligt 28-28b §§ jaktförordningen för att skydda ren

Allmänna synpunkter

Flertalet samebyar har genom åren lyft att kungsörn tillfogar rennäringen stor skada, särskilt under kalvningsperioden. Det bör utredas huruvida kungsörn kan tillföras den nuvarande listan avseende rovdjur som tamdjursägare har rätt att skrämja eller döda för att förhindra skador på tamdjur.

Avsnitt 5, Flerartsförvaltning av klövvilt – försöksverksamhet

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget och lämnar följande synpunkter:

1. Länsstyrelsen anser att flerartsförvaltning av klövvilt är nödvändig för att på ett övergripande plan kunna hantera de utmaningar som finns med klövvilt kopplat till areella näringar. Det är positivt att möjligheten för markägare, jägare och andra intressenter att på frivillig basis införa flerartsförvaltning som försöksverksamhet. För att underlätta

denna lokala samverkan bör dock lagstiftaren överväga att införa bestämmelser i jaktförordningen som möjliggör att registrera även kronhjortsskötselområden över länsgränsen likt älgförvaltningsområden. Det skulle underlätta försöksverksamhet i befintliga samverkansstrukturer som i dagsläget är länsöverskridande, såsom befintliga älgförvaltningsområden och älgskötselområden.

2. Länsstyrelsen anser att om myndigheten ska kunna vara stöttande för försöksverksamhet för flerartsförvaltning så behöver myndigheten tillskjutas mer medel för att kunna bidra med personella resurser i försöksområden. Vidare krävs ett riktat uppdrag till Länsstyrelsen via regleringsbrevet att utföra uppgiften, där den även definieras närmare. Det gäller även om försöksverksamhet för flerartsförvaltning skulle vilja kunna söka medel för exempelvis inventeringar från Länsstyrelsen (sid 110). Sådana medel för bidrag saknas hos Länsstyrelsen idag.
3. I utredningen nämns att 1:3 medel från Naturvårdsverket ska kunna användas för Naturvårdsverkets arbete med att utveckla metoder för och följa upp flerartsförvaltningen. Det är ett förslag som riskerar att urholka medlen som ska gå till åtgärder för värdefull natur och därigenom påverka andra uppdrag negativt.

Avsnitt 6, Flerartsförvaltning av klövvilt – finansiering

Länsstyrelsen tillstyrker inte förslaget.

Länsstyrelsen anser att förslaget att avskaffa älgvårdsfonderna och fällavgiften för älg ska utredas i särskild ordning. Det vore fördelaktigt om detta utfördes i samband med att de formella formerna för flerartsförvaltning tas fram.

Länsstyrelsen delar inte utredarens uppfattning att en höjning av viltvårdsavgiften kan ersätta länens älgvårdsfonder och lyfter följande huvudsakliga synpunkter:

1. Av förslaget framgår inte hur medlen från viltvårdsfonden ska disponeras. Utredaren öppnar för att även andra intressenter än myndigheter och älgförvaltningsgrupper skulle kunna ta

del av medlen i viltvårdsfonden. Det utgår också i dagsläget medel till exempelvis forskning ur viltvårdsfonden. Förslagets nuvarande utformning är alltför otydligt sett till hur viltvårdsfondens medel ska disponeras vilket innebär att det är nästintill omöjligt att bedöma effekterna av förslaget.

2. Att flytta rådigheten över befintliga medel till central myndighet riskerar att decentralisera möjligheterna för aktörer på den regionala och lokala nivån att agera utifrån det lokala perspektivet och styra insatser och medel dit pengarna behövs som mest, vilket innebär att den lokala adaptiva viltförvaltningen äventyras med förslaget.
3. Finansieringsformen riskerar att låsa älgförvaltningen vid ett statiskt system vilket i sin tur riskerar att försämma förutsättningarna för fastighetsägare och jakträttshavare samt andra intressenter att tillvarata sina intressen.
4. Möjligheten att söka bidrag till exempelvis utbildning, forskning, inventering och skjutbanor föreslås i och med avskaffandet av älgvårdsfonderna flyttas till viltvårdsfonden. Det innebär att även kostnaderna för bidrag behöver ingå i utredningens förslag. Att flytta hanteringen av dessa bidrag till en nationell myndighet innebär, utöver ökad arbetsmängd för den nationella myndigheten, att de regionala perspektiven förloras.
5. Då flerartsförvaltning av klövvilt i dagsläget endast har prövats i små områden är kostnaderna för förvaltningssystemet över större områden okända. Detta innebär att det finns en risk att de föreslagna 90 kronorna inte räcker till över tid och att höjningar av priset på det statliga jaktkortet kan krävas. Att lägga finansieringen för klövviltförvaltningen på alla jägare – även de som inte bedriver jakt efter klövvilt kan upplevas orättvist och riskerar att minska antalet jaktkortslösare. Om priset på det statliga jaktkortet ökar, ökar risken att färre jägare löser jaktkortet. Detta riskerar i sin tur att driva upp priserna ytterligare. Dagens system med fällavgifter riktar kostnaden mot den grupp jägare som bedriver älgjakt, och ger även respektive länsstyrelse möjlighet att justera avgifterna efter de faktiska kostnaderna.

Avsnitt 7, Jakt på allmänt vatten och i Sveriges ekonomiska zon

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget.

Avsnitt 8, Jaktsabotage – förekomst effekter och åtgärder

Länsstyrelsen har inga synpunkter på förslaget.

Avsnitt 9, Nya sekretessbestämmelser

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget.

Det bör utredas om förslaget bör utökas till att gälla samtliga arter av arterna varg, björn, järv och lodjur. Detta då det finns en risk att personer som vill hitta uppgifter om rovdjursjägare inriktar sig på beslut som avser andra arter av rovdjur då handlingar som avser beslut om jakt efter varg föreslås beläggas med sekretess.

Avsnitt 11, Konsekvensanalys avseende länsstyrelserna

Länsstyrelsen instämmer inte i utredningens slutsats att skyddsjaktärenden på klövvilt förenklas med förslaget. Som angetts ovan, i avsnitt 4.2, menar länsstyrelsen att förslaget inte är tillräckligt utrett och att motivtexterna är alltför vida vilket snarare riskerar försvåra prövningen av skyddsjakt efter klövvilt tills rättslig praxis på området finns. Det finns också en stor sannolikhet att antalet skyddsjaktärenden, och därmed kostnaderna, kommer att öka med förslaget.

Skyddsjaktärenden inkommer i regel utanför jakttiderna och främst under perioden februari till april. Under denna period har länsstyrelsens klövvilthandläggare en hög arbetsbelastning inom andra delar av älgförvaltningen, närmare bestämt registrering av jaktområden och granskning av skötselplaner. Att under denna period öka arbetsbelastningen med ytterligare skyddsjaktärenden kommer kräva tillskott av ytterligare resurser. Länsstyrelsen instämmer därför inte heller i utredningens slutsats att förslagen i denna utredning ryms inom befintliga ekonomiska ramar.

Länsstyrelsen delar inte heller utredningens slutsats att förslaget att avskaffa älgvårdsfonden kommer minska länsstyrelsens kostnader.

Detta då den administration kring fällavgifterna som finns idag är liten och de tillkommande uppgifterna inom flerartsförvaltning av klövvilt sannolikt är högre. Det finns heller inga uppgifter om hur medel från viltvårdsfonden ska fördelas vilket innebär att det är nästintill omöjligt att bedöma förslagets effekter. Klart är att den regionala rådigheten över älgförvaltningens finansiering upphör med fällavgifternas avskaffande vilket innebär att den regionala adaptiva viltförvaltningen kan påverkas negativt.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Marita Ljung med enhetschef Olov Hallquist som föredragande.

Kontaktuppgifter till Länsstyrelsen

Kontakta oss via e-post jamtland@lansstyrelsen.se, postadress Länsstyrelsen Jämtlands län, 831 86 Östersund, eller ring vår växel 010-225 30 00.

Vår webbadress är lansstyrelsen.se/jamtland.

Du kan läsa om hur Länsstyrelsen behandlar personuppgifter på Länsstyrelsens webbplats:
www.lansstyrelsen.se/jamtland/personuppgifter